

Hallituksen esitys eduskunnalle Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 136/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 13/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa Tuomioistuinviraston perustamista koskevan uudistuksen toimivuutta ja vaikutuksia tuomareiden koulutukseen sekä tuomarinkoulutuslautakunnan samoin kuin tuomarinvalintalautakunnan asemaan ja tehtäviin sekä antaa asiasta selvityksen vuoden 2023 loppuun mennessä.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa Tuomioistuinviraston perustamista koskevan uudistuksen toimivuutta ja vaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota tuomioistuinten riippumattomuuteen ja oikeusturvaan, oikeusministeriön ja viraston väliseen suhteeseen ja tehtävienjakoon, viraston johtamisjärjestelmän ja johtokunnan kokoonpanon toimivuuteen sekä voimavarojen riittävyyteen sekä antaa lakivaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2025 loppuun mennessä.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tuomioistuinlain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinlain (673/2016) 1 luvun otsikko ja 1 §, 10 luvun 11 §, 11 luvun 4—6, 9 ja 11 §, 14 luvun 4 §, 17 luvun 22 §, 18 luvun 1 §, 19 luvun 5 §, 20 luvun 6 §, 21 luvun 1—3 ja 6 § sekä

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

lisätään 18 luvun 5 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 19 a luku ja sen sekä 20 ja 21 luvun edelle uusi IV A osan otsikko sekä 23 lukuun uusi 8 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään tuomioistuimista sekä tuomareista, muista tuomioistuinten jäsenistä ja muusta tuomioistuinten henkilöstöstä. Laissa säädetään myös Tuomioistuinvirastosta, tuomarinvalintalautakunnasta ja tuomarinkoulutuslautakunnasta sekä niiden tehtävistä ja henkilöstöstä.

Lakia sovelletaan korkeimpaan oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen sekä niiden jäseniin kuitenkin vain, jollei korkeimmasta oikeudesta annetussa laissa (665/2005) tai korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetussa laissa (1265/2006) toisin säädetä.

Valtakunnanoikeudesta säädetään erikseen.

10 luku

Tuomareiden kelpoisuusvaatimukset

11 §

Erityistä kielitaitoa edellyttävät muut tuomarin virat

Kaksikielisessä hovi- tai hallinto-oikeudessa sekä markkinaoikeudessa ja vakuutuslaitosten oikeudessa voi kielellisten oikeuksien turvaamiseksi olla riittävä määrä lainoppineen tuomarin virkoja, joihin nimitettävillä on oltava 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu kielitaito.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, kuinka monta 1 momentissa tarkoitettua virkaa kussakin kaksikielisessä tuomioistuimessa on. Ennen asian esittelemistä valtioneuvostolle oikeusministeriön on pyydettävä Tuomioistuinviraston lausunto 1 momentissa tarkoitettujen tuomarin virkojen tarpeesta.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

11 luku

Päällikkötuomarin ja vakinaisen tuomarin nimittäminen

4 §

Viran julistaminen haettavaksi

Vakainainen tuomarin virka ja määrääjäksi täytettävä päällikkötuomarin virka on ennen sen täyttämistä julistettava haettavaksi.

Tuomarin viran haettavaksi julistamisesta päättää:

- 1) korkein oikeus, kun haettavana on korkeimman oikeuden, hovioikeuden tai työtuomioistuimen presidentin virka;
- 2) korkein hallinto-oikeus, kun haettavana on korkeimman hallinto-oikeuden presidentin virka taikka hallinto-oikeuden, markkinaoikeuden tai vakuutusosasto-oikeuden ylituomarin virka;
- 3) asianomainen hovioikeus, kun haettavana on käräjäoikeuden laamannin virka;
- 4) se tuomioistuin, jossa virka on, jos kyseessä on muu kuin 1—3 kohdassa tarkoitettu tuomarin virka.

5 §

Tuomioistuinviraston tehtävät tuomareita nimitettäessä

Tuomioistuinvirasto huolehtii tuomarin viran haettavaksi julistamiseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä viran haettavaksi julistamisesta päättävän tuomioistuimen ohjeiden mukaisesti.

Tuomioistuinvirasto laatii yhteenveton hakijoiden virka-ansioista ja muista huomioon otetuista ansioista ja toimittaa sen viran haettavaksi julistamisesta päättäneelle tuomioistuimelle ja tuomioistuimelle, jossa virka on, sekä tuomarinvalintalautakunnalle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä huolehtii kuitenkin korkein oikeus, jos haettavana on korkeimman oikeuden presidentin, jäsenen tai esittelijän virka, ja korkein hallinto-oikeus, jos haettavana on korkeimman hallinto-oikeuden presidentin, jäsenen tai esittelijän virka.

6 §

Viran julistaminen uudelleen haettavaksi, hakuajan jatkaminen ja viranhaun peruuttaminen

Tuomarin virka voidaan pätevästä syystä julistaa uudelleen haettavaksi taikka jatkaa sen hakuaikaa. Viran aikaisemmat hakijat otetaan tällöin huomioon ilman uutta hakemusta. Viran haettavaksi julistamista koskeva ilmoitus voidaan pätevästä syystä myös peruuttaa.

Viran uudelleen haettavaksi julistamisesta, hakuajan jatkamisesta ja viranhaun peruuttamisesta päättää viran haettavaksi julistamisesta päättänyt tuomioistuin. Tuomioistuinvirasto huolehtii näihin liittyvistä käytännön toimenpiteistä lukuun ottamatta korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden virkoja, joiden osalta toimenpiteistä huolehtii kumpikin tuomioistuin itse.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

9 §

Asian käsittely tuomarivalintalautakunnassa

Tuomarivalintalautakunta pyytää ennen nimitysesityksen tekemistä lausunnon hakijoista siltä tuomioistuimelta, joka on päättänyt viran haettavaksi julistamisesta. Käräjätuomarin viran hakijoista lausunto pyydetään kuitenkin asianomaiselta hovioikeudelta ja lisäksi siltä käräjäoikeudelta, jossa virka on haettavana. Maaoikeusinsinöörin viran hakijoista on lisäksi pyydettyvä Maanmittauslaitoksen lausunto. Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta on pyydettyvä lausunto ennen Ahvenanmaan käräjäoikeuden laamannin nimittämistä.

Tuomarivalintalautakunta voi ennen työtuomioistuimen presidentin ja työtuomioistuinneuvoksen nimitysesityksen tekemistä pyytää hakijoista lausunnon 17 luvun 13 §:ssä tarkoitetuilta keskusjärjestöiltä ja työmarkkinalaitoksilta sekä valtiovarainministeriöltä ja Suomen Pankilta. Lautakunta voi hankkia muitakin lausuntoja ja selvityksiä sekä kuulla hakijoita ja asiantuntijoita.

Viran hakijalle on varattava ennen nimitysesityksen tekemistä tilaisuus lausua nimitysasian valmistelussa hankittujen lausuntojen ja selvitysten johdosta.

11 §

Tuomioistuimen lausunnon sisältö

Tuomioistuimen lausunnon tulee sisältää perusteltu käsitys siitä, kuka hakijoista olisi nimitettävä virkaan.

Tuomioistuimen lausunnosta tulee ilmetä tuomioistuimen perusteltu käsitys hakijoiden ansioista ja pätevyydestä sekä keskinäisestä paremmuudesta täytettävänä olevaan virkaan.

14 luku

Toimiminen toisessa tuomioistuimessa ja siirtäminen

4 §

Tuomarin siirtäminen tuomioistuinlaitoksen uudelleenjärjestelyssä

Tuomarin siirtämiseen tuomioistuinlaitoksen uudelleenjärjestelyssä sovelletaan, mitä valtion virkamieslain 5 a §:ssä, 5 b §:n 2 momentissa ja 5 c §:n 1 momentissa säädetään valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelystä.

Jos 1 momentin perusteella siirrettävä virka uudelleenjärjestelyn jälkeen sijaitsee muualla kuin tuomarin työssäkäyntialueella, eikä tuomari suostu siirtoon, hänet on pyrittävä siirtämään työssäkäyntialueellaan sijaitsevaan toiseen tuomarin virkaan. Jos tällaista virkaa ei ole, tuomari voidaan suostumuksellaan siirtää työssäkäyntialueen ulkopuolella sijaitsevaan tuomarin virkaan tai muuhunkin virkaan. Jos tuomarin viran tilalle uudelleenjärjestelyssä perustetaan uusi virka, joka ei ole tuomarin virka, tuomarilla on kuitenkin ensisijaisesti oikeus tulla nimitetyksi tuomarin virkaan.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

Tuomari voidaan siirtää vain virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää ja jota voidaan pitää hänelle sopivana. Tuomarin virkaan siirrettäessä noudatetaan tuomarin nimittämisestä säädettyä menettelyä. Virkaa ei kuitenkaan julisteta haettavaksi ja tuomarin viran täyttämistä koskevan tuomioistuimen lausunnon antaa korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus sen mukaan, mitä tuomioistuinta uudelleenjärjestely koskee.

Jos tuomari ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta hänelle osoitettua virkaa, hänelle voidaan antaa ero. Asian käsittelee korkein hallinto-oikeus Tuomioistuinviraston hakemuksesta. Asia on käsiteltävä kiireellisenä lainkäyttöasiana.

17 luku

Asiantuntijajäsenet

22 §

Asiantuntijajäsenten palkkio

Asiantuntijajäsenelle maksetaan valtion varoista kohtuullinen palkkio ja korvaus. Niiden perusteet ja määrät vahvistaa Tuomioistuinvirasto.

18 luku

Asessorit

1 §

Asessorin virat

Hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, markkinaoikeudessa, työtuomioistuimessa ja vakuutus-oikeudessa voi olla koulutustarkoituksessa määrääjäksi täytettäviä asessorin virkoja, joihin nimitetään kolmeksi vuodeksi. Nimitystä voidaan erityisestä syystä jatkaa enintään kahdella vuodella.

Kaksi vuotta asessorin tehtävässä toiminut henkilö voi toimia toimikaudestaan jäljellä olevan ajan myös muussa tuomarin tehtävässä kuin asessorin tehtävässä tai esittelijänä korkeimmassa oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Asessorin nimittämisessä noudatetaan, mitä 12 luvussa säädetään tuomarin nimittämisestä määräaikaiseen virkasuhteeseen. Asessorin viran haettavaksi julistamisesta, viran uudelleen haettavaksi julistamisesta, hakuajan jatkamisesta ja viranhaun peruuttamisesta päättää tuomarinkoulutuslautakunta. Tuomioistuinvirasto huolehtii 11 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuista viran haettavaksi julistamiseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä sekä hakijoiden ansioita koskevan yhteenvedon laatimisesta ja toimittamisesta tuomarinkoulutuslautakunnalle.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

5 §

Keskeyttäminen

Asessorin nimityksestä säädetyn estämättä se tuomioistuin, jossa asessorin virka on, voi virkasuhdetta haettavaksi julistamatta nimittää asessorin tämän hakemuksesta asessorin virkaan 1 momentin perusteella suorittamatta jäänyttä toimikautta vastaavaksi määrääjäksi.

19 luku

Muu henkilöstö

5 §

Kansliapäällikkö ja muu henkilöstö

Tuomioistuimessa voi olla kansliapäällikön, hallintojohtajan tai hallintopäällikön virka tai muu vastaava virka, jonka tehtäviin kuuluu tuomioistuimen hallinnosta huolehtiminen. Tuomioistuimessa voi olla myös muuta virka- ja työsopimussuhteista henkilöstöä.

Kansliapäällikön kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Muun henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista voidaan määrätä tuomioistuimen työjärjestyksessä, jos se on asianomaiseen virkaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi perusteltua.

Asianomainen tuomioistuin nimittää tässä pykälässä tarkoitettut virkamiehet sekä ottaa palvelukseensa työsopimussuhteisen henkilökunnan.

IV A OSA

TUOMIOISTUINVIRASTO JA LAUTAKUNNAT

19 a luku

Tuomioistuinvirasto

1 §

Tuomioistuinvirasto

Tuomioistuinten toimintaedellytyksistä huolehtimista sekä toiminnan kehittämistä, suunnittelua ja tukemista varten on oikeusministeriön hallinnonalalla Tuomioistuinvirasto. Tuomioistuinvirasto on itsenäinen virasto.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

2 §

Tuomioistuinviraston tehtävät

Tuomioistuinviraston tehtävänä on huolehtia siitä, että tuomioistuimet kykenevät käyttämään tuomiovaltaa laadukkaasti ja että tuomioistuinten hallinto on tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty.

Tuomioistuinviraston tulee erityisesti:

- 1) tehdä oikeusministeriölle ehdotus tuomioistuinten toimintamäärärahoista sekä päättää hyväksytyin talousarvion mukaisesti määrärahojen jakamisesta tuomioistuimille siltä osin kuin määrärahaa ei ole myönnetty suoraan tuomioistuimelle;
- 2) huolehtia tuomioistuinten toimitilahallinnosta siltä osin kuin sitä koskeva päätösvalta ei kuulu oikeusministeriölle;
- 3) huolehtia tuomioistuinten tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä;
- 4) huolehtia koulutuksen järjestämisestä tuomareille ja tuomioistuinten muulle henkilöstölle, yhteistyössä 21 luvussa tarkoitetun tuomarinkoulutuslautakunnan kanssa;
- 5) päättää tuomioistuinten virkojen perustamiseen, lakkauttamiseen, siirtämiseen ja virkajärjestelyihin liittyvistä asioista sekä hoitaa tuomioistuinten palveluksessa olevia koskevia palvelusuhdeasioita siltä osin kuin ne eivät kuulu tuomioistuimelle tai muulle viranomaiselle;
- 6) tukea tuomioistuimia niiden viestinnässä;
- 7) seurata tuomioistuinten toiminnan tuloksellisuutta sekä tehdä sitä koskevia selvityksiä ja arvioita;
- 8) toimia valtakunnallisissa kehittämis- ja muissa hankkeissa tuomioistuinlaitosta edustavana virastona, jollei asia kuulu tuomioistuimelle, valtioneuvostolle tai muulle viranomaiselle;
- 9) osallistua tuomioistuinlaitoksen toiminnan yleiseen kehittämiseen;
- 10) edistää, tukea ja sovittaa yhteen tuomioistuimia ja niiden toimintaa koskevia kehittämissankkeita;
- 11) tehdä valtioneuvostolle lainsäädäntö-, toimenpide- tai kehittämisaloitteita omalla toimialallaan;
- 12) osallistua toimialallaan kansainväliseen yhteistyöhön;
- 13) huolehtia tuomioistuinlaitoksen teknisistä ja rutiiniluonteisista keskushallintotehtävistä;
- 14) tehdä oikeusministeriölle ehdotus tuomarivalintalautakunnan ja tuomarinkoulutuslautakunnan toimintamäärärahoista ja päättää määrärahojen jakamisesta lautakunnille sekä huolehtia muista lautakuntia koskevistä keskushallintotehtävistä.

3 §

Tuomioistuinten asema

Tuomioistuinviraston on otettava toiminnassaan huomioon tuomioistuinten riippumattomuus sekä ylimmille tuomioistuimille perustuslaissa säädetyt tehtävät ja asema.

Mitä 2 §:ssä säädetään, ei rajoita tuomioistuimille säädettyä toimivaltaa.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

4 §

Ylimpien tuomioistuinten kuuleminen

Tuomioistuinviraston on varattava korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle tilaisuus lausua muita tuomioistuimia koskevasta talousarvioehdotuksesta sekä viraston talousarvioehdotuksesta. Ylimpien tuomioistuinten kannanotot on saatettava oikeusministeriön tietoon.

Korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle on varattava tilaisuus lausua muustakin sellaisesta Tuomioistuinviraston käsiteltävänä olevasta asiasta, jolla voi olla tuomioistuinlaitokselle suuri periaatteellinen merkitys.

5 §

Johtaminen

Tuomioistuinvirastossa on johtokunta ja ylijohtaja.

6 §

Johtokunta

Tuomioistuinviraston ylin päättävä toimielin on johtokunta.

Johtokunta:

- 1) päättää Tuomioistuinviraston toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, strategiasta ja ohjauksen periaatteista;
- 2) päättää oikeusministeriölle annettavista tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston talousarvioehdotuksista;
- 3) päättää määrärahojen jakamisesta tuomioistuimille hyväksytyin valtion talousarvion mukaisesti siltä osin kuin määrärahaa ei ole myönnetty suoraan tuomioistuimelle;
- 4) vahvistaa tuomioistuinten ja Tuomioistuinviraston kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet;
- 5) hyväksyy Tuomioistuinviraston kannalta merkittävät tai periaatteellisesti tärkeät sopimukset ja antaa lausunnon viraston toimialaa koskevassa periaatteellisesti tärkeässä asiassa;
- 6) päättää valtion virkamieslain mukaisesti muiden kuin ylimpien tuomioistuinten tuomarin virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja siirtämisestä;
- 7) päättää 14 luvun 4 §:n 4 momentissa tarkoitettujen tuomarin erottamista koskevan hakemuksen tekemisestä;
- 8) nimittää ylijohtajan, irtisanoo tai päättää ylijohtajan virkasuhteen sekä tekee muut ylijohtajan virkasuhdetta koskevat merkittävät päätökset;
- 9) vahvistaa Tuomioistuinviraston työjärjestyksen;
- 10) tekee muut päätökset, jotka ovat Tuomioistuinviraston toiminnan ja tehtävien kannalta merkittäviä.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

7 §

Johtokunnan asettaminen ja kokoonpano

Valtioneuvosto asettaa Tuomioistuinviraston johtokunnan viideksi vuodeksi kerrallaan sille 8 §:ssä säädetyn mukaisesti esitettyjen ehdokkaiden joukosta.

Johtokunnassa on yksi korkeimman oikeuden tuomari, yksi korkeimman hallinto-oikeuden tuomari sekä yksi tuomari hovioikeuksista, yksi käräjäoikeuksista, yksi hallinto-oikeuksista ja yksi erityistuomioistuimista. Johtokunnassa on lisäksi yksi tuomioistuinten muuhun henkilöstöön kuuluva jäsen sekä yksi jäsen, jolla on erityisesti julkishallinnon johtamisen asiantuntemusta. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Tuomarijäsenistä yhden on oltava hovioikeuden tai käräjäoikeuden päällikkötuomari ja yhden hallinto-oikeuden tai erityistuomioistuimen päällikkötuomari.

Kansanedustaja tai Ahvenanmaan maakuntapäivien, valtioneuvoston, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen, kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen jäsen ei voi toimia Tuomioistuinviraston johtokunnassa.

8 §

Johtokunnan jäsen ehdokkaiden nimeäminen

Tuomioistuinviraston johtokunta asetetaan sen jälkeen, kun:

- 1) korkein oikeus on nimennyt keskuudestaan ehdokkaan jäseneksi ja varajäseneksi;
- 2) korkein hallinto-oikeus on nimennyt keskuudestaan ehdokkaan jäseneksi ja varajäseneksi;
- 3) hovioikeuksien ja käräjäoikeuksien päällikkötuomarit ovat ilmoittautumisten perusteella nimenneet käräjäoikeuksien ja hovioikeuksien ehdokkaat jäseniksi ja varajäseniksi ja hallinto-oikeuksien ja erityistuomioistuinten päällikkötuomarit ovat ilmoittautumisten perusteella nimenneet hallinto-oikeuksien ja erityistuomioistuinten ehdokkaat jäseniksi ja varajäseniksi; ennen nimeämisiä edellä tässä kohdassa tarkoitettujen tuomioistuinten päällikkötuomareiden on keskusteltava nimeämisistä keskenään ja kuultava tuomareita edustavia työntekijäjärjestöjä; ja

- 4) päällikkötuomarit ovat nimenneet 3 kohdassa säädettyssä menettelyssä tuomioistuinten muun henkilöstön ehdokkaan jäseneksi ja varajäseneksi kyseistä henkilöstöä edustavia työntekijäjärjestöjä kuultuaan.

Oikeusministeriö ilmoittaa johtokunnan tehtävien avoimena olemisesta ja pyytää 1 momentissa tarkoitettua nimeämistä. Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja ehdokkaita jäseniksi ja varajäseniksi nimetään kaksi kertaa niin monta kuin on asetettavia jäseniä ja varajäseniä.

Jos johtokunnan jäsen tai varajäsen ei ole enää nimeämisenä perusteena olleessa virassa tai tehtävässä tai jos hänet on valittu 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuun tehtävään, on hänen tilalleen nimettävä uusi jäsen tai varajäsen johtokunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Uutta jäsentä ei kuitenkaan ole nimettävä sillä perusteella, että 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu päällikkötuomari kesken toimikauden siirtyy muuhun tuomarin virkaan tai mainitussa kohdassa tarkoitettu muu tuomari kuin päällikkötuomari nimitetään päällikkötuomarin virkaan.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

9 §

Johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Johtokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan sekä sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään yhden tai useamman varapuheenjohtajan.

10 §

Johtokunnan päätöksenteko

Johtokunta on päätösvaltainen, kun läsnä on vähintään neljä jäsentä tai varajäsentä.

Johtokunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Jos äännet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Johtokunnan päätösmenettelystä ja esittelystä sen yhteydessä voidaan antaa tarkempia määräyksiä Tuomioistuinviraston työjärjestyksessä.

11 §

Ylijohtaja

Tuomioistuinvirastoa johtaa ylijohtaja.

Ylijohtaja ratkaisee asiat, joita ei säädetä tai työjärjestyksessä määrätä johtokunnan tai muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Ylijohtajan oikeudesta siirtää asia muun virkamiehen ratkaistavaksi määrätään työjärjestyksessä. Ylijohtaja voi ottaa siirtämänsä tai muutoin muun virkamiehen ratkaistavaksi kuuluvan asian itse ratkaistavakseen.

12 §

Muu henkilöstö

Ylijohtajan lisäksi Tuomioistuinvirastossa on muuta henkilöstöä sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään. Muuhun henkilöstöön kuuluvien virkamiesten kelpoisuusvaatimuksista voidaan määrätä viraston työjärjestyksessä, jos se on asianomaiseen virkaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi perusteltua.

13 §

Työjärjestys

Tarkemmat määräykset Tuomioistuinviraston toiminnasta, organisaatiosta ja henkilöstöstä sekä työskentelyn järjestämisestä ja asioiden käsittelystä virastossa annetaan työjärjestyksessä.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

20 luku

Tuomarivalintalautakunta

6 §

Tuomarivalintalautakunnan henkilöstö

Tuomarivalintalautakunnalla on sihteeri. Lautakunnalla voi lisäksi olla sivutoimisia esittelijöitä. Sihteerin ja sivutoimisen esittelijän tehtävänä on valmistella ja esitellä lautakunnassa tehtävät nimitysesitykset ja lausunnot. Lisäksi sihteeri huolehtii lautakunnan muun toiminnan järjestämisestä.

Sihteerillä ja sivutoimisella esittelijällä tulee olla oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto ja hyvä tuomioistuimien toiminnan tuntemus.

Tuomarivalintalautakunta nimittää sihteerin ja sivutoimiset esittelijät määrääjäksi. Tuomioistuinvirasto huolehtii lautakunnan muiden sihteeripalveluiden järjestämisestä ja voi osoittaa henkilöstöään lautakunnan tehtävien hoitamista varten. Tehtävien kelpoisuusvaatimuksista voidaan määrätä lautakunnan työjärjestyksessä.

21 luku

Tuomarinkoulutuslautakunta

1 §

Tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävät

Tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävänä on:

1) huolehtia tuomioistuinten jäsenille, esittelijöille, valmistelijoille, käräjänotaareille ja muulle henkilöstölle järjestettävän koulutuksen suunnittelusta yhteistyössä Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten kanssa;

2) huolehtia 18 luvun 2 §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kokeiden ja suoritusten suunnittelusta ja järjestämisestä;

3) huolehtia asessorin virkoja koskevan hakumenettelyn järjestämisestä sekä asessoreiden esivalinnasta;

4) huolehtia tuomioistuinharjoittelusta annetun lain mukaisten harjoittelupaikkojen keskitetyn hakumenettelyn järjestämisestä sekä käräjänotaarien valinnasta ja nimittämisestä;

5) antaa hovioikeuksille, hallinto-oikeuksille, markkinaoikeudelle, työtuomioistuimelle ja vakuutus-oikeudelle ohjeita 18 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen asessorin henkilökohtaisen opintosuunnitelman sisällöstä;

6) antaa käräjäoikeuksille, hovioikeuksille ja hallinto-oikeuksille ohjeita tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 12 §:ssä tarkoitettujen harjoittelusuunnitelman sisällöstä;

7) antaa pyynnöstä Tuomioistuinvirastolle lausunto tuomioistuinlaitoksen johtamiskoulutukseen tai muuhun koulutukseen valittavista henkilöistä;

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

8) myöntää 18 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu oikeus käyttää tuomarikoulutetun nimitystä;

9) myöntää tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu varatuomarin arvonimi.

2 §

Tuomarinkoulutuslautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Tuomarinkoulutuslautakunnan asettaa valtioneuvosto viideksi vuodeksi kerrallaan.

Tuomarinkoulutuslautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä. Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä jäsentä ovat vakinaisessa virassa olevia tuomareita. Muina jäseninä on yksi syyttäjä, yksi asianajaja, yksi oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustava jäsen sekä yksi Tuomioistuinvirastoa edustava jäsen. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Lautakunnan tuomarijäsenten tulee edustaa tasapuolisesti eri tuomioistuimia, ja tuomarijäsenistä vähintään yhden on oltava päällikkötuomari.

3 §

Tuomarinkoulutuslautakunnan jäsenten nimeäminen

Tuomarinkoulutuslautakunta asetetaan sen jälkeen, kun:

1) tuomarinvalintalautakunta on nimennyt puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut tuomarijäsenet sekä heidän varajäsenensä ilmoittautumisten perusteella;

2) valtakunnansyyttäjä on nimennyt syyttäjiä edustavan jäsenen ja varajäsenen;

3) Suomen Asianajajaliitto on nimennyt jäsentensä keskuudesta asianajajakuntaa edustavan jäsenen ja varajäsenen;

4) oikeusministeriö on nimennyt oikeustieteellistä tutkimusta ja opetusta edustavan jäsenen ja varajäsenen;

5) Tuomioistuinvirasto on nimennyt oman jäsenensä ja varajäsenensä.

Mitä 20 luvun 3 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään tuomarinvalintalautakunnan jäsenten ja varajäsenten nimeämisestä, sovelletaan myös tuomarinkoulutuslautakunnan nimeämiseen.

6 §

Tuomarinkoulutuslautakunnan henkilöstö

Tuomarinkoulutuslautakunnalla on sihteeri. Lautakunnalla voi lisäksi olla sivutoimisia esittelijöitä. Sihteerin ja sivutoimisen esittelijän tehtävänä on valmistella ja esitellä lautakunnassa esillä olevat asiat. Lisäksi sihteeri huolehtii lautakunnan muun toiminnan järjestämisestä.

Sihteerillä ja sivutoimisella esittelijällä tulee olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä tuomioistuinten toiminnan tai aikuiskoulutuksen tuntemus.

Tuomarinkoulutuslautakunta nimittää sihteerin ja sivutoimiset esittelijät. Tuomioistuinvirasto huolehtii lautakunnan muiden sihteeripalveluiden järjestämisestä ja voi osoittaa henkilöstöään lautakunnan tehtävien hoitamista varten. Tehtävien kelpoisuusvaatimuksista voidaan määrätä lautakunnan työjärjestyksessä.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

V OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

23 luku

Muutoksenhaku

8 §

Muutoksenhaku Tuomioistuinviraston päätökseen

Tuomioistuinviraston 19 a luvun nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Tuomioistuinviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla viraston sijaintipaikan mukaan määräytyvään hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 . Lain 18 luvun 5 § ja 19 luvun 5 § tulevat kuitenkin voimaan jo _____ päivänä _____ kuuta 20 . Lain 19 a luvun 2 §:n 2 momentin 5 kohta ja 6 §:n 2 momentin 6 kohta tulevat voimaan vasta _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

tuomioistuinharjoittelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinharjoittelusta annetun lain (674/2016) 4, 16 ja 17 §, sellaisena kuin niistä on 16 § laissa 1005/2016, seuraavasti:

4 §

Harjoittelupaikkojen julistaminen haettaviksi

Tuomarinkoulutuslautakunta julistaa harjoittelupaikat haettaviksi keskitetysti kerran vuodessa. Tuomioistuinvirasto huolehtii tuomioistuinlain 11 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuista viran haettavaksi julistamiseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä ja hakijoiden ansioita koskevan yhteenvedon laatimisesta.

Eduskunnan vastaus EV 218/2018 vp

Hakuilmoituksessa on mainittava, jos harjoittelu voi tapahtua kärjäoikeuden lisäksi osittain hovi- tai hallinto-oikeudessa.

Tuomarinkoulutuslautakunta päättää tarvittaessa kärjänotaarin viran uudelleen haettavaksi julistamisesta, hakuajan jatkamisesta ja viranhaun peruuttamisesta.

16 §

Laamannin määräykseen perustuva kärjänotaarin toimivalta kärjäoikeudessa

Laamanni voi määrätä virassa kaksi kuukautta olleen kärjänotaarin toimimaan yksittäisessä asiassa:

1) puheenjohtajana, jos asia on riita-asia, joka koskee asuinhuoneiston vuokrausta tai jossa riidan kohteena oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo on pääomaltaan enintään 20 000 euroa;

2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 11 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa;

3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa;

4) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa;

5) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitetusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta rangaistusta kuin rikesakko, sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitetun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä.

Oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 3 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa puheenjohtajan ja yhden muun jäsenen on oltava kärjäoikeuden laamanni tai kärjätuomari.

Kärjänotaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai kärjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

17 §

Keskeyttäminen

Päällikkötuomari voi perustellusta syystä myöntää kärjänotaarille luvan tuomioistuinharjoittelun keskeyttämiseen. Keskeytynyt harjoittelujakso voidaan suorittaa loppuun siinä tuomioistuimessa, jossa se on aloitettu.

Kärjänotaarin nimittämisestä säädetyn estämättä päällikkötuomari nimittää notaarin 1 momentin perusteella suorittamatta jäänyttä harjoittelujaksoa vastaavaksi määräajaksi keskeytyneen harjoittelujakson loppuun suorittamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 3 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain (675/2016) 3 ja 12 § seuraavasti:

3 §

Lautamiesten lukumäärän vahvistaminen ja muuttaminen

Käräjäoikeuden lautamiesten lukumäärän vahvistaa Tuomioistuinvirasto. Jos käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluu useampia kuntia, Tuomioistuinvirasto vahvistaa kunkin kunnan alueelta valittavien lautamiesten määrän ensisijaisesti kuntien henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärän suhteessa. Jokaisesta kunnasta on kuitenkin valittava vähintään yksi lautamies.

Lautamiesten määrä voidaan kunnanvaltuuston tai käräjäoikeuden esityksestä muuttaa, jos tuomiopiiriin kuuluvien kuntien asukkaiden tai käräjäoikeudessa oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa kokoonpanossa käsiteltävien asioiden määrä on oleellisesti muuttunut.

Kunnallisen tai oikeudellisen jaotuksen muuttuessa Tuomioistuinvirasto voi muuttaa lautamiesten määrän ilman 2 momentissa tarkoitettua esitystä. Lautamiesten määrän muuttuessa Tuomioistuinvirasto voi samalla määrätä, että asianomaisten kuntien alueilta valittujen lautamiesten vaali on toimitettava uudelleen jäljellä olevaksi vaalikaudeksi.

Ennen lautamiesten määrän vahvistamista tai muuttamista käräjäoikeudelle ja käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvalla kunnalla on varattava tilaisuus antaa asiassa lausunto.

12 §

Lautamiehen palkkio ja kustannusten korvaus

Lautamiehelle maksetaan valtion varoista:

- 1) palkkiota;
- 2) korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita lautamiestoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä;
- 3) matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

Lautamiehen palkkion, korvausten ja päivärahan tarkemmat perusteet ja määrän vahvistaa Tuomioistuinvirasto.

Lautamies, joka katsoo, että hän ei ole saanut 1 ja 2 momentin mukaista palkkiota tai korvausta, saa vaatia oikaisua asianomaisten käräjäoikeuden laamannilta. Jollei oikaisuvaatimusta ole tehty vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana suorituksen olisi pitänyt tapahtua, oikeus kyseisiin etuisuuksiin on menetetty. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

turvatarkastuksista tuomioistuimissa annetun lain 7 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan turvatarkastuksista tuomioistuimissa annetun lain (1121/1999) 7 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 25.1.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri